

Хокей, ковзани, лижі - зимові забави, які були найпопулярнішими серед рівнян і сто років тому

Опубліковано vse.rv.ua Втр, 20/01/2015 - 19:04

Режим доступу: <http://vse.rv.ua/istoriya/1421773469-hokey-kovzani-lizhi-zimovi-zabavi-yaki-buli-naypopulyarnishimi-sered-rivnyan-i>

Дата звернення: 05.03.2015

Старожили міста, іронізуючи над сучасними теплими зимами (раніше, мовляв, і снігу було більше, і морози міцніші), залюбки пригадують часи, коли лихоманка зимових розваг охоплювала не лише дітей, а й дорослих. Водночас шкодуючи, що нині Рівне втратило чимало з цих чудових зимових традицій. І не лише через теплі зими.

Окрім вечірок, балів-маскарадів та традиційних зимових обрядових дійств, рівняни на початку минулого століття не забували й про зимові спортивно-фізкультурні розваги. Лижі та ковзани, а для найменших — санчата, здавна були найдоступнішими зимовими забавами мешканців Рівного. Нині таким спортінвентарем нікого не здивуєш — обирай на будь-який смак і гаманець. А тоді нерідко й майстрували це спортивно-відпочивальне знаряддя кожен сам собі. На початку минулого століття справжні умільці виготовляли диво-санчата з дерева, прикрашаючи їх візерунками, різьбленням, дзвіночками, з високими і низькими спинками — на усі забаганки. Заможніші оббивали полози залізом, аби санчата ліпше ковзали. Такі санчата можна було придбати на рівненському ринку. А надто вередливі й грошовиті покупці “виписували” собі найвишуканіші санчата із Росії.

Місцева дітвора для своїх зимових розваг облюбувала засніжені пагорби на околицях міста, зокрема у передмісті Грабник. Там же охочі вправлялися у спуску на лижах. А любителі ковзанів облаштовували ковзанки нерідко просто на рівненських водоймах. Сніжної морозної зими міцна крига на Усті та озерах у колишньому князівському парку Любомирських (теперішня “Лебединка”) перетворювалася на суцільні льодові майданчики. Щоправда, й ризик опинитися у крижаній купелі був чималий.

Ковзани у ті часи мали не всі. Та й на сучасні ковзани вони були мало схожі — два сталевих полози прив'язували до ніг мотузками. Справжніми ковзанами з черевиками могли похвалитися лише діти заможних рівнян та хіба що спортсмени.

Учні рівненських навчальних закладів на ковзанярських змаганнях

Утім, чи то у бідних, чи то у багатих, спорт та фізкультура у давнину були у рівнян у пошані. У 30-х роках минулого століття на недільні лижні марші регулярно вирушали зокрема учні Рівненської російської приватної гімназії. Також регулярними були лижні та ковзанярські змагання серед учнів місцевих навчальних закладів.

Рівне — місто хокейне

Виявляється, майже сто років тому у Рівному вже грали у хокей. Був навіть свій клуб. У 20-30-ті роки минулого століття своєрідним спортивним центром Рівного була територія колишнього князівського палацово-паркового ансамблю, що на території сучасної “Лебединки” та гідропарку. Саме там, поруч з іще вцілілими руїнами князівського палацу виникло ціле спортивне містечко з футбольними, баскетбольними, волейбольними майданчиками, тенісними кортами. Узимку футбольне поле заливали водою, перетворюючи на льодову арену. А там, де нині розкинулися озера гідропарку, у 30-ті роки облаштували відкритий басейн, який був діючим аж до початку 60-х років. Звісно, діяв він в основному влітку.

Єврейська хокейна команда "Гасмонея" у 1938 році на клубній ковзанці. Позаду спортсменів видніються палацові стіни

У 1932 році правління відомого тоді на Волині єврейського спортивного товариства "Гасмонея" (деякі джерела називають "Хасмонеа") уклало з володарем Рівного князем Любомирським довголітній контракт на землю для побудови стадіону. Оскільки місцевість поблизу старого князівського маєтку була болотистою, то її навіть частково осушили, а там, де цього зробити забракло коштів, через болото до стадіону проклали широку доріжку. До створення стадіону долучилося усе єврейське населення міста, допомагав частково коштами й магістрат. Стадіон мав трибуну на кілька тисяч глядачів. Розміщувався приблизно на тому ж місці, що й нинішній "Авангард".

Біля підніжжя руїн палацу Любомирських облаштували футбольне поле, яке взимку перетворювали на ковзанку. Тут же у 1932 році звели стадіон товариства "Гасмонея", де взимку заливали ковзанку.

Рівненська "Гасмонея" - єдине єврейське спортивне товариство на Волині, яке утримувало власний стадіон. "Гасмонея" окрім футбольної мала й хокейну команду. Щоправда, діяла вона виключно у зимовий період, коли можна було футбольне поле перетворити на льодову арену. Хоча на початку минулого століття в Європі уже користувалися штучним льодовим покриттям, для рівненських хокеїстів це було надто дороге задоволення. Утім, це не заважало хокеїстам з рівненської "Гасмонеї" завойовувати призові місця серед команд з Волині та східних областей Польщі. Місцева влада за домовленістю з князем Любомирським мала неабиякі плани на розбудову цілого спортивного комплексу на землях князівського маєтку та щодо їх осушення. Навіть передбачила на це значні кошти. Однак діяльність "Гасмонеї", як і більшості єврейських громадських товариств, а разом з нею й реалізація її планів, закінчилася у вересні 1939 року, коли у Рівне увійшла Червона Армія.

На побачення з ковзанами

Ковзанка, яку заливали узимку на стадіоні "Гасмонеї", була чи не найпопулярнішим місцем зустрічей рівненської молоді. Там призначали побачення закохані, знайомилися, зустрічалися друзі. Ковзанка була місцем, де можна було похизуватися гарними ковзанами та спеціальним вбранням до них, продемонструвати уміння кататися, виконувати різні трюки. Така тусовка, як сказали б нині, формувала своєрідний молодіжний клуб, на учасників якого із заздощами дивилися ті, хто не умів кататися на ковзанах.

Старий стадіон "Колгоспник", збудований у повоєнні роки на місці стадіону "Гасмонеї". Узимку тут регулярно заливали ковзанку.

На жаль, жодної фотографії тогочасної ковзанки поки що автору віднайти не вдалося, але описи її зустрічаються у тогочасних місцевих газетах. Як писали репортери, льодове покриття починалося від самих трибун, займаючи бігові доріжки й повністю усе футбольне поле. Зимовими вечорами молодь заповнювала ковзанку ущент, хоча вона й була платною. Але, як свідчать газетні публікації, вартість квитка була доступною. За додаткову плату можна було навіть узяти ковзани напрокат. Адже справжні професійні ковзани з черевиками у той час були багатьом не по кишені.

Як свідчать газетні публікації та спогади старожилів, у Рівному у 30-ті роки взимку діяла ще й ковзанка на території князівської садиби на "Гірці" (сучасний парк імені Шевченка). Щоправда, вона була меншою за розмірами, вхід коштував дорожче. Відтак, відвідувала її публіка із більш заможних рівнян. На відміну від стадіону "Гасмонеї", вона добре освітлювалася увечері. Там відпочивальникам пропонували гарячий чай. А вдень у вихідні та свята для ковзанярської публіки грав духовий оркестр.

Учні Рівненської приватної російської гімназії на лижному марші, 1935 рік.

Як відомо, у повоєнні роки на місці стадіону "Гасмонеї" звали перший рівненський міський стадіон "Колгоспник", де також була взимку ковзанка, а потім на його місці - "Авангард". Традиція ходити на побачення з ковзанами на міський стадіон протрималася аж до 70-х років минулого століття. І якось "розчинилася" у період перебудови та подальших історичних змін. Проте, у старожилів міста вона завжди викликає теплі й приємні спогади. Це також одна із сторінок минувшини нашого міста.

Світлана Калько, спеціально для сайту "ВСЕ"